

dobi in odda glasovnice tam. Vsi, ki volijo po pošti, pa dobe glasovnice po pošti domu. Volitev se mora vršiti strogo po predpisih in kdor bi raztrgal vse glasovnice, ali pustil namesto bele še kako drugo celo, mu bo njegova volitev neveljavna. Vsek, ki bo šel osebno volit, naj vzame seboj kakšno izkazilo, da je res vo-

lilni opravičenec (delavsko knjižico, krstni list, ali potrdilo delodajalca, ali od občine, kar pač ima).

Vsi prijatelji kršč. nskomislečega delavstva in njegove borbe, napolite delavce, s katerimi imate stik, da bodo volili in da bodo pravilno volili!

d) mora takoj javiti srezkemu načelstvu, ko se društvo prostovoljno razide.

Iz tega sledi, da državno oblastvo nima pravice do vpogleda v blagajniške knjige, oziroma da društvo nima dolžnosti, da iste predloži na vpogled.

Razveljavljenje društvenih sklepov.

Srezko načelstvo mora razveljaviti vse društvene sklepe, ki nasprotujejo pravilom ali zakonom. Zoper tako razveljavitev je dopustna pritožba na bansko upravo v 15 dneh po priobčitvi, vendar nima pritožba odločilne moči, t. j. društvo ne more svojih sklepov izvršiti.

Razpust društva.

Banska uprava more razpustiti društva:

1. ki prekorajajo svoje s pravili določenog področje ali bi istega ne mogle več vršiti, ali
2. ki bi nastopila proti državnemu ali družabnemu redu ali javni moral.

Zoper razpust je dopustna pritožba na notranjega ministra v 15 dneh po priobčitvi razpusta, vendar nima pritožba odločilne moči, t. j. društva ne morejo svojega delovanja nadaljevati.

O ustanovitvi političnih društev in strank bomo spregovorili enkrat prihodnjč.

*

Laporje. Kot pušelj se je pokazala zadnjo nedeljo naša mladina. Da je katoliška in slovenska ter da taka ostane, samo to nam je hotela povedati. Rada bi nam bila že prej, pa ni mogla, ker nekateri niso pustili. Povedala nam pa je svoje misli v jeziku, ki ga res moramo biti veseli. Skromen, a prisrčen je bil njen društveni praznik, kot da ga je pripravil Gospod. Zjutraj so se v trumah zbrali naši mladostniki ob oltarju. Od duše do duše jim je govoril božjo besedo veliki mladino ljub g. dr. Jeraj, profesor mariborskega bogoslovja. Na pet domov jih je spominjal, da jih ne požabijo, skozi pet domov jih je v duhu popeljal: skozi domači rodni dom, skozi zadnji tih domek — grob, skozi cerkev — naš skupni župnijski dom, skozi društveni dom, kjer se peče kruh za duha in srce, nas hoče vse pripeljati nekoč v nebeski dom. Iz rok svojega predsednika so nato prejeli Gospoda nebes in zemlje. Cvet naših vasi se je zbral. Glejte, da ne bo divji njegov sad! — Popoldne so pro-

Kako ustanovimo društvo?

(Konec.)

Postopanje s prijavo.

Ko prejme banska uprava prošnjo z zadostnim številom pravil, iste pregleda, nakar odloči, ali bo društvo prepovedala.

Ustanovitev društva bo banska uprava prepovedala, če po svojem imenu, nalogi ali ureditvi nasprotuje državnemu ali družabnemu redu ali javni moral, ali je kot telovadno društvo postavljeno na versko, plemensko ali pokrajinsko podlago.

Kdaj so ti pogoji podani, zakon ničesar ne določa, iz česar sledi, da so banski upravi odprta na stežaj vrata, da more po svojem prostem preudarku najti razloge za prepoved ustanovitve društva.

To svojo prepoved pa mora banska uprava izdati pismeno in obrazloženo najkasneje v šestih tednih po vložitvi prijave o nameravani ustanovitvi društva.

Ako banska uprava v tem času ustanovitve ne prepove, se društvo lahko ustanovi, to je: predlagatelji lahko nabirajo člane in skličejo ustanovni občni zbor. Rok šestih tednov velja samo za prepoved, vendar pa more banska uprava tudi pred potekom tega roka izrecno izjaviti, da nima ničesar proti ustanovitvi.

Pravno sredstvo proti prepovedi.

Proti prepovedi ustanovitve društva imajo ustanovitelji (prijavitelji) pravico pritožbe na notranjega ministra v 15 dneh, ko so prejeli, oziroma vsaj eden izmed njih pismeno in obrazloženo prepoved od banske uprave.

Ko je društvo dovoljeno, oziroma ko ni prepovedano, se skliče

ustanovna skupščina (ustanovni občni zbor), kamor smejo priti samo člani in poimensko povabljeni gostje. Isto velja sploh za vsak občni zbor. Skupščino je treba vsaj

48 ur pred vršitvijo

naznaniti srezkemu načelniku, ki lahko pošlje na vsako društveno skupščino

svojega zastopnika,

ki je dolžan, da prepreči nezakonito ali nepravilno delo ali nered, in po potrebi, da razpusti skupščino.

Ako pa zastopnik srezkega načelstva ni navzoč, more pod istimi pogoji tudi neposredno razpustiti skupščino.

Srezko načelstvo more:

1. skupščino prepovedati, ako je sklicana proti pravilom ali zakonu, ali

2. dati z dnevnega reda točko, ki nasprotuje pravilom in zakonu.

Zoper odločbe srezkega načelnika pod 1) in 2) je dopustna pritožba na bana v 15 dneh po objavi odločbe.

Vsako društvo more imeti svoj

društveni odbor

ali društveno upravo, ki sč mu že v samem zakonu določene naloge:

a) mora srezkemu načelniku s pismeno vlogo sporočiti izvoljene člane odbora s pristavkom, kaj so in kje stanujejo;

b) mora voditi o društvenikih natančni imenik (seznam), ki ga mora v prepisu izročiti srezkemu načelstvu, kadar to zahteva, oziroma mora dopustiti, da jih samo pregleda;

c) mora naznaniti srezkemu načelstvu vsak občni zbor vsaj 48 ur pred vršitvijo obenem s časom in krajem vršitve ter dnevnim redom.

č) mora dopustiti, da na zahtevo srezkega načelstva oblastvo pregleda zapisnike sej ter skupščin;

na Bianco, ki je služila tamkaj, in ko je potem prišel domov, je bilo ljubezni z Liziko konec. Sedaj je tako prišlo. To ima sedaj stari! Tisočkrat boljše bi bilo, če bi se držal Lizike.« — —

Zvečerilo se je. Ko sem stopil na cesto, sem opazil, da se je veter zasukal in da je začel zelo močno vleči.

Jug! Južna sapa! Sedaj bo s sankanjem tako ali tako pri kraju. Škode pač ne bo nobene! »Grozd« je stal na podanku; moral sem po južnem pológu proti domu. Bilo pa mi je, kakor da me sili nevidna moč, naj stopim po severnem pológu gor! zopet proti koči na barju.

Stari Grčar mi ni šel iz glave. Če tako osamelo, okorno dušo kaj omaja, kakor je bil strah, da bo moral iz hiše, v kateri je bil že dolgo navajen živeti, potem se lahko pripeti kaj hudega. Posebno še, ker je nesel tati s seboj domov toliko žganja. Sklenil sem, da Grčar ne sme preživeti strahotne noči, ampak da ga bom poiskal in mu nekaj nasvetoval. Bianco naj bi poslal v mesto služiti. Jaz sam sem ji hotel dobiti dobro, pošteno službo. In ko bo ta kamen spotike odstranjen,

sem se namenil, da poprosim žagarja, naj pusti stara dva Grčarja v njuni koči. Ne vem, zakaj se mi je zazdelo, da bo to moje ravnanje odobraval Erika Grubelnik.

Morebiti bo — če se mi načrt posreči — vzcvetela zopet tudi Šipčevi Liziki že umrla sreča.

Ko sem šel po pológu gori, se mi je zaletel južni veter v hrbet. Potem bo domov — proti vetru — težavna pot!

Čudil sem se samemu sebi, da sem v takem vremenu brodil proti stari koči na barju, namesto da bi sedel v svojem prijetnem domu k lepim knjigam. Bil je nekak ukaz v meni, ki sem mu pokorno sledil. Preje, ko sem živel še v velikem mestu, je bilo moje načelo: »Ne brigaj se nikoli za zadeve drugih ljudi!« Oj, kaj bi mi bila tedaj mar usoda takegale drvarja! Ničesar bi ne bil izvedel o usodi takih majhnih ljudi, in če bi bil slišal o njej, bi se mi zdelo to dolgočasno in vseeno. Kako vse drugače je bilo sedaj!

Gozd! Oče vseh, ki prebivajo pri njem! Vse napravi za brate in sestre. Hoče, da vsi njegovi otroci vedó za medsebojno trpljenje in veselje,

čij je baš v nasprotni smeri in tudi časa nimam.«

Nagovorjeni se je smilil slepi siromak in je bila takoj pri volji, da izpolni prošnjo. Prvotna slepeva vodnica se je odstranila takoj. Slepec je prijel deklino tesno pod roko. In naenkrat je dekle čutilo oster ubod v roko in rekla:

»Vi ste me zbodli!«

Slepec ni dal odgovora, še tesneje se je ovil spremljevalkine roke in jo vlekel naprej. Dekle je čutila, da zgublja počasi zavest. V tem trenutku se je pojavil na nasprotni strani ulice lepo oblečen gospod in ji je zaklical ves x skrbih:

slavili težko pričakovano društveno 30letnico. Deževno vreme je žal zmotilo marsikoga, da ni prišel. Vendar je bila udeležba naravnost veličastna. Preko 300 jih je prišlo, da je bilo vso slavje kot pravi narodni tabor. Pozdravil in naznanil častne člane je Sproggar, deklamirala sta Gašparič in Bogatinova, prekrasen slavnostni govor je imel g. Jeraj. Sledila je igra »Pri kapelici« v režiji gđe. Katike Medvedove. Namenoma ne bomo nikogar imenovali po imenu, samo to vsem skupaj rečemo: Sijajno ste se odrezali! Še večkrat kaj takega. Le nikdar ne pozabiti, kar vam je zanosno povedal eden iz naše sredine: V teh težkih časih, ko vse poka, krepko stojmo! Delajmo! Gotovo čas nam da peroti, in takrat se dvigamo! Da, tako je! Tako bodi!

Dol pri Hrastniku. Iz svojega poletnega spanja se je prebudil tudi dramatski odsek našega društva ter že prav pridno vadi obsežen program, katerega namerava predvajati občinstvu prihodnje nedelje dne 1. oktobra kot otvoritveno predstavo letošnje gledališke sezone. Program je izredno pester in vsebuje razne zanimivosti kakor: nastop Kitajcev, petje mornarjev, komični dueti, kupleti za godbo itd. Igralci in pevci se vneto pripravljajo na nastop, ki naj pokaže, oziroma pridobi simpatije občinstva ne le za otvoritveno predstavo, ampak tudi za vse prireditve v letošnji sezoni. Torej, če hočete za kratek čas pozabiti svoje skrbi, vas vabimo dne 1. oktobra v Društveni dom, da se pošteno razvedrite, saj razvedrila smo v sedanjih težkih razmerah vsi prepotrebni.

Najvišja gora še vedno nepremašana.

Dosedaj se še ni posrečilo, da bi bil človek stopil na najvišjo goro na svetu, na Mount Everest v Himalajskem pogorju v osrednji Aziji. Tokratna četrta ekspedicija, ki si je stavila nalogo, da bo osvojila 8845 m višino, se je morala vrniti nazaj na Angleško, ne da bi bila zmagala zadnjih par sto metrov. Člani najnovejše ekspedicije so prodrli po nepopisnih težavah 8500 m visoko, zmago nad zadnjim grebenom jim je onemogo-

čilo vreme. Morali so se vrniti, da ne bi bili porinili v resno nevarnost radi mraza in sneženih viharjev že itak oslabljeno življenje preveč izmučenih hribovlazcev.

Dviganje na vrh Himalaje je izredno težavno. Izključeno je, da bi se popeljala ekspedicija s pomočjo gorskih železnic in avtomobilov v bližino višin, kakor je to n. pr. mogoče v Evropi. Vsak korak stoterih kilometrov dolge poti do vznožja je mučen in izčrpa še tako utrjenega hribovlazca. Celi tedni pretečejo, predno dosežeš do točke, odkoder prične pohod navzgor in so dosežena taborišča, iz katerih namerava ekspedicija osvojiti zadnjih 500 do 600 m. Vremenska napoved za toliko časa je izključena. Zadnji ekspediciji je iztrgalo popolno zmago iz rok naenkrat in nepredvideno nastalo viharo vreme. Ko so bili hribovlazci že tako daleč, da bi priplezali na najvišji vrh v dnevni pohodih, se je spremenilo vreme in je celo podjetje padlo v vodo. Treba še poudariti, da je bila tokratna ekspedicija izborna opremljena in je razpolagala z izkušnjami treh, ki so se bile lotile istega podjetja pred njo.

Med sedanjo četrto ekspedicijo in njeno prednico je razdobje devetih let. Ekspedicija pred 9 leti je zahtevala 2 smrtni žrtvi. Od taborišča v višini 8170 m so delali poskuse, da bi zmogli zadnjih 800 m. Težkoče, katere povzročila razredčen zrak, so bile nepremostljive. 8—10krat je bilo treba dihniti, da je bil omogočen 1 korak in pri vsakem 25. koraku je bilo treba počivati par minut, sicer sta stakala srce in pljuča. Po preplezanju 300 m so bile moči 3 mož,

ki so se bili odpremili na vrh iz zadnjega taborišča, izčrpane. Prav s poslednjimi močmi se jim je posrečilo, da so se še vrnili v oporišče. Drugi dan za tem sta se lotila poslednje višine druga dva člana ekspedicije. Začela sta dvig pri dobrem vremenu. Pozneje se le se je prevlekel vrh z oblaki in se je razčistil za kratko časa. V minutah razblinjenja oblakov so videli tovariši izpod šotora v taborišču, kako sta se pregibali dve piki po sneženem polju in brž jih je zopet vzela megla. Nista se več vrnila. Od izginutja je minulo 9 let in zadnja ekspedicija je naletela na eno gorsko palico, ki je bila povsem nepoškodovana in zadnji preostanek obeh ponesrečencev. Oba sta morala v megli zaiti v prepad kaknega ledenika, kjer sta zmrznila. Je mogoče celo, da sta bila prav na vrhu, in sta smrtno ponesrečila še le na povratku?

Borba za zmago nad najvišjo višino na svetu traja še le 12 let.

Prva ekspedicija na Mount Everest se je podala na pot leta 1921. Dosegla je 7400 m in najbolj ljuti sneženi viharji so jo prisilili, da se je vrnila. Bil je to prvi preiskovalni pohod v povsem neznanu pokrajino.

Druga ekspedicija leta 1922 se je povzpela 8300 m visoko. Zastonj je poskušala, da bi bila prodrla višje. Ogromen plaz prahu je uničil kolono nosačev. Po tej nesreči so se ustavili domačini, da bi šli naprej in člani ekspedicije so bili primorani na povrat.

Doslej so zahtevale Mount Everest ekspedicije 30 smrtnih žrtev. Dejstvo je, da človek ne bo poprej miroval, dokler ne bo stopil čisto na vrh na svetu najvišje gore.

Vurberg. Te dni je obiskala naš Vurberg bela žena z bridko koso. Nit življenja je stekla Krambergerju Janezu, posestniku v Kr-

čevinah št. 99, ki je bil rojen pri Sv. Barbari v Slov. goricah leta 1883. Svojo blago dušo je izdahnil dne 20. septembra 1933. Bil je še krepak, čeprav je čas naprtil na njegova pleča že peti križ. Težka bolezen ga je spravila v prerani grob. Bil je miroljuben, tih mož; v javnosti se ni dosti udeleževal, zato pa je tem bolj ljubil svojo grudo in jo skrbno negoval.

»Gospica, vam je najbrž slabo! Pridite, v avtomobilu vas bom odpeljal na vaš dom.«

Ne da bi čakal na odgovor, je zagrabil deklino za drugo roko in jo je odvedel v pripravljeno avto. Nesrečnica, umeten ubrizgali injekcija je začela po njej delovati, vendar je še imela toliko moči, da je zaklicala na pomoč. Klice je čul stražnik in se je preril do skupine, ki je hotela ugrabljeno potisniti v avto.

Slepec, ki je med tem spregledal, in njegov lepo oblečeni pomagáč sta izprevidela, da sta zašla v zagato in v nevarnost, da padeta pravici v roke. Spustila sta deklino,

čednosti in grehe, on strne vse usode posameznikov v eno skupno usodo, katero soustvarjati ima vsak pravico in dolžnost.

Nisem mogel drugače, moral sem poseči v to, kar sem doživel danes. Tako je torej Hubert postal že sin gozda!

Pomladanski vihar, ta vihravi otrok južnih krajev, je bučal med vejevjem dreves in me je zavijal v oblake snega. Bila je grapava pot.

Prišel sem do kočice na barju. Dve okni sta bili razsvetljeni. Potrkal sem.

»Hoj, Grčar, pred vrati stoji Hubert! Odprite! O neki stvari bi se še rad porazgovoril z vami.«

V koči je začelo ropotati in drsat. Slišal sem godrnjati in govoriti, spravljati v kraj in šundrati po veži. Najbrž sta začela šele pospravljati! Nazadnje so se vrata odprla.

Med vrati je stala žena z lučjo v roki

»Oh — gospod Hubert! — Nikari ne zamerite, moj mož že spi!«

»Saj ni res!« je zarenčalo za njo v veži. »Ne spim! Jaz — jaz stojim tu med durmi!«

»Pijan je!« je rekla žena.

Stopil sem v temno vežo, se spoteknil nad vrečo krompirja in nad neko košaro in bil vesel, ko sem prišel v razsvetljeno izbo. Prav zanikarno je bilo v njej. Grčar je slonel ob mizi. Res ni bil več trezen.

»Kaj pa bi radi?« je vprašal. »Vse je že nasekano — vse nasekano!«

Sedaj mi je bilo res žal, da sem prišel semkaj. Težko je hoditi za izgubljenimi ovcami, in tudi hvaležno ne vselej; to je izkusila danes popoldne Erika Grubeinik, sedaj pa sem izkušal še jaz.

»Kje je Bianka?« sem vprašal.

»Okrog se goni!«

»Tako! — Zaradi nje sem prišel semkaj. — Imam dobro službo v mestu zanjo.«

»Noče služiti! Doma hoče biti.«

»Da, potem pa bosta morala iz hiše. Tako je rekel danes Belčar!«

Stari je preteče stresel s pestmi.

»Belčar — Belčar!«

»Hudič naj vzame Belčarja!« je rekla žena.